

JUDAISM TRANSLATED

Timely Torah

Rabbi Ya'akov Trump

December 31st 2017

יג טבת תשע"ח

Onkelos, ad loc

וימלל הוא לך לעמא ויהי הוא יהי לך למתרגמן ואת תהי לה לרב:

13But he said, "I beseech You, O Lord, send now [Your message] with whom You would send."

יגויאמר בי אדגני שלחנא בידתשלח:

14And the Lord's wrath was kindled against Moses, and He said, "Is there not Aaron your brother, the Levite? I know that he will surely speak, and behold, he is coming forth toward you, and when he sees you, he will rejoice in his heart.

ידניסר-אף יהנה במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי-דבר ידבר הוא וגם הנה-הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבבו:

15You shall speak to him, and you shall put the words into his mouth, and I will be with your mouth and with his mouth, and I will instruct you [both] what you shall do.

טוודברת אליו ושמנת את-הדברים בפיו ואנכי אהיה עם-פיך ועם-פיהו והוריתי אתכם את אשר תעשון:

16And he will speak for you to the people, and it will be that he will be your speaker, and you will be his leader.

טוודבר-הוא לך אל-העם והיה הוא יהיה-לך לפה ואתה תהיה-לו לאלהים:

Shmos 4:13-16

MOSHE AND AHARON

Devarim 27:1-8

<p>1 And Moses and the elders of Israel commanded the people, saying, Observe all of the commandment that I command you this day.</p>	<p>אוֹיְצוּ מֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְהַעֵם לְאָמֵר שְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם:</p>
<p>2 And it will be, on the day that you cross the Jordan to the land the Lord, your God, is giving you, that you shall set up for yourself huge stones, and plaster them with lime.</p>	<p>בְּיוֹם הַיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ נֹתֵן לְךָ וְהִקְמַתָּ לְךָ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וְשִׁדַּת אֹתָם בְּשִׂיד:</p>
<p>3 When you cross, you shall write upon them all the words of this Torah, in order that you may come to the land which the Lord, your God, is giving you, a land flowing with milk and honey, as the Lord, God of your forefathers, has spoken to you.</p>	<p>וְכִתְבַתָּ עֲלֵיהֶן אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעֵבֶרְךָ לְמַעַן אֲשֶׁר תָּבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ נֹתֵן לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֶיךָ לְךָ:</p>
<p>4 And it will be, when you cross the Jordan, that you shall set up these stones, [regarding] which I command you this day on Mount Ebal, and you shall plaster them with lime.</p>	<p>וְהָיָה בְּעֵבֶרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן תִּקְיְמוּ אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהָר עֵיבָל וְשִׁדַּת אוֹתָם בְּשִׂיד:</p>
<p>5 And there, you shall build an altar to the Lord, your God, an altar of stones. You shall not wield any iron upon them.</p>	<p>וְהִבַּנְתָּ שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֵיךָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לֹא־תִנְיֹף עֲלֵיהֶם בְּרִזָּל:</p>
<p>6 You shall build the altar of the Lord, your God, out of whole stones. And on it, you shall offer up burnt offerings to the Lord, your God.</p>	<p>וְאֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עֹלֹת לַיהוָה אֱלֹהֵיךָ:</p>
<p>7 And you shall slaughter peace offerings, and you shall eat there, and you shall rejoice before the Lord, your God.</p>	<p>וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשִׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ:</p>
<p>8 You shall write upon the stones all the words of this Torah, very clearly.</p>	<p>וְכִתְבַתָּ עַל־הָאֲבָנִים אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר הַיִּטָּב:</p>

Rashi, ad loc.

זָכַר הַיִּטָּב. בְּשִׂבְעֵים לְשׁוֹן (סוּטָה ל"ז):

THE ROCKS

Talmud Bavli, Megillah 9a

And our Rabbis permitted them to be written only in Greek. And it is taught in another baraita that Rabbi Yehuda said: Even when our Rabbis permitted Greek, they permitted it only in a Torah scroll, and not for other books of the Bible, which must be written only in Hebrew.

The Gemara continues: And this was due to the incident of King Ptolemy, as it is taught in a baraita: There was an incident involving King Ptolemy of Egypt, who assembled seventy-two Elders from the Sages of Israel, and put them into seventy-two separate rooms, and did not reveal to them for what purpose he assembled them, so that they would not coordinate their responses. He entered and approached each and every one, and said to each of them: Write for me a translation of the Torah of Moses your teacher. The Holy One, Blessed be He, placed wisdom in the heart of each and every one, and they all agreed to one common understanding. Not only did they all translate the text correctly, they all introduced the same changes into the translated text.

And they wrote for him: God created in the beginning [bereshit], reversing the order of the words in the first phrase in the Torah that could be misinterpreted as: "Bereshit created God" ([Genesis 1:1](#)).

ותניא א"ר יהודה אף כשהתירו רבותינו יונית לא התירו אלא בספר תורה ומשום מעשה דתלמי המלך דתניא מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים והכניסן בשבעים ושנים בתים ולא גילה להם על מה כינסן ונכנס אצל כל אחד ואחד ואמר להם כתבו לי תורת משה רבכם נתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו לו אלהים בראשית (בראשית א)

Megillas Taanis Basra

טבת. בשמונה בטבת * נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והחשך בא לעולם שלשה ימים. בתשעה בו לא כתבו רבותינו על מה. * בעשרה בו סמך מלך בכל את ידו על ירושלם להחריבה:

Meseches Sofrim 1:7-8

אין כותבין לא עברית, ולא ארמית, ולא מדית, ולא יונית, כתב בכל לשונות, בכל כתבים, לא יקרא בה, עד שתהא כתובה אשורית. מעשה בחמשה זקנים שכתבו לתלמי המלך את התורה יונית, והיה אותו היום קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל, שלא הייתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה.

Rabbi Yirmeya said, and some say that it was Rabbi Hiyya bar Abba who said: The Aramaic translation of the Torah used in the synagogues was composed by Onkelos the convert based on the teachings of Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua. The Aramaic translation of the Prophets was composed by Yonatan ben Uzziel based on a tradition going back to the last prophets, Haggai, Zechariah, and Malachi. The Gemara relates that when Yonatan ben Uzziel wrote his translation, Eretz Yisrael quaked over an area of four hundred parasangs [parsa] by four hundred parasangs, and a Divine Voice emerged and said: Who is this who has revealed My secrets to mankind?

Yonatan ben Uzziel stood up on his feet and said: I am the one who has revealed Your secrets to mankind through my translation. However, it is revealed and known to You that I did this not for my own honor, and not for the honor of the house of my father, but rather it was for Your honor that I did this, so that discord not increase among the Jewish people. In the absence of an accepted translation, people will disagree about the meaning of obscure verses, but with a translation, the meaning will be clear.

And Yonatan ben Uzziel also sought to reveal a translation of the Writings, but a Divine Voice emerged and said to him: It is enough for you that you translated the Prophets. The Gemara explains: What is the reason that he was denied permission to translate the Writings? Because it has in it a revelation of the end, when the Messiah will arrive. The end is foretold in a cryptic manner in the book of Daniel, and were the book of Daniel translated, the end would become manifestly revealed to all.

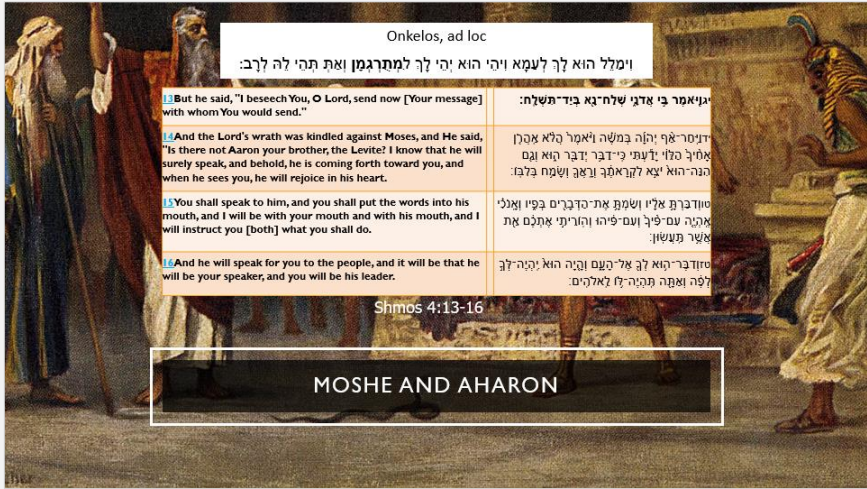
The Gemara asks: Was the translation of the Torah really composed by Onkelos the convert? Didn't Rav Ika bar Avin say that Rav Hananel said that Rav said: What is the meaning of that which is written with respect to the days of Ezra: "And they read in the book, the Torah of God, distinctly; and they gave the sense, and they caused them to understand the reading" (Nehemiah 8:8)? The verse should be understood as follows: "And they read in the book, the Torah of God," this is the scriptural text; "distinctly," this is the translation, indicating that they immediately translated the text into Aramaic, as was customary during public Torah readings.

וא"ר ירמיה ואיתימא רבי חייא בר
אבא תרגום של תורה אונקלוס
הגר אמרו מפי ר' אליעזר ור'
יהושע תרגום של נביאים יונתן בן
עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה
ומלאכי ונזדעזעה ארץ ישראל
ארבע מאות פרסה על ארבע
מאות פרסה יצתה בת קול ואמרה
מי הוא זה שגילה סתריי לבני
אדם עמד יונתן בן עוזיאל על
רגליו ואמר אני הוא שגלית
סתריך לבני אדם גלוי וידוע לפניך
שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד
בית אבא אלא לכבודך עשיתי
שלא ירבו מחלוקת בישראל
ועוד ביקש לגלות תרגום של
כתובים יצתה בת קול ואמרה לו
דיך מ"ט משום דאית ביה קץ
משיח

ותרגום של תורה אונקלוס הגר
אמרו והא אמר רב איקא בר אבין
אמר רב חננאל אמר רב מאי
דכתיב (נחמיה ח. ה) ויקראו
בספר תורת האלהים מפורש ושום
שכל ויבינו במקרא ויקראו בספר
תורת האלהים זה מקרא מפורש
זה תרגום

RECAP – 4 EPISODES OF TRANSLATION

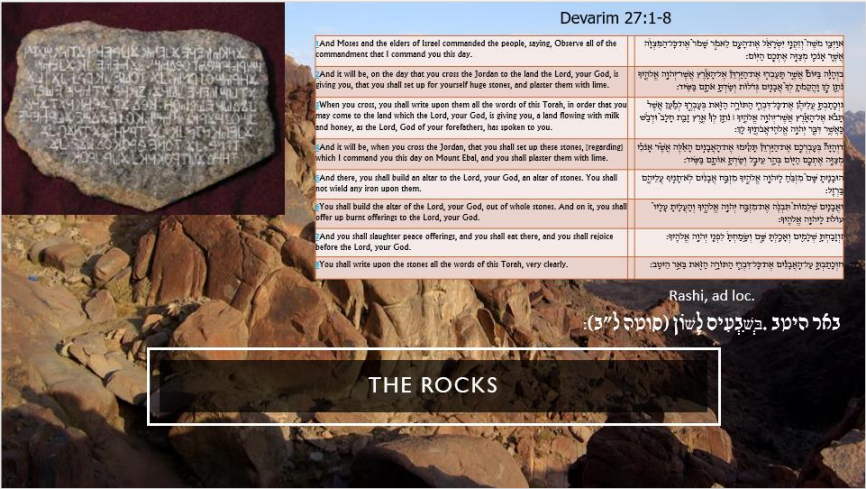
Onkelos, ad loc

וימלל הוא לך לעמא ויהי הוא ויהי לך למתרגמן ואת תהי לה לרב:

13 But he said, "Deseech You, O Lord, send now [Your message] with whom You would send."	אניאמר ב' אדני שלחגא ביד-משלח:
14 And the Lord's wrath was kindled against Moses, and He said, "Is there not Aaron your brother, the Levite? I know that he will surely speak, and behold, he is coming forth toward you, and when he sees you, he will rejoice in his heart."	דינור-אף יהוה במשה ואמר להלא אהון אוליג סלוי: לעני כידבר דבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראבך וישמח בלבבו:
15 You shall speak to him, and you shall put the words into his mouth, and I will be with your mouth and with his mouth, and I will instruct you [both] what you shall do.	טוודברת אליו ושמת את-דברגים בפיו ואנלי אהנה עם-פיה ועם-פיהו וחריתי אתמס את אשר תעשו:
16 And he will speak for you to the people, and it will be that he will be your speaker, and you will be his leader.	טוודברת הוא לך אל העם וטהה הוא יתהלך-לך לפה ואנה תהיה-לו אללים:

Shmos 4:13-16

MOSHE AND AHARON

Devarim 27:1-8

And Moses and the elders of Israel commanded the people, saying, Observe all of the commandments that I command you this day.

And it will be, on the day that you cross the Jordan to the land the Lord, your God, is giving you, that you shall set up for yourself huge stones, and plaster them with lime.

When you cross, you shall write upon them all the words of this Torah, in order that you may come to the land which the Lord, your God, is giving you, a land flowing with milk and honey, as the Lord, God of your forefathers, has spoken to you.

And it will be, when you cross the Jordan, that you shall set up these stones, [repeating] which I command you this day on Mount Ebal, and you shall plaster them with lime.

And there, you shall build an altar to the Lord, your God, an altar of stones. You shall not yield any iron upon them.

You shall build the altar of the Lord, your God, out of whole stones. And on it, you shall offer up burnt offerings to the Lord, your God.

And you shall slaughter peace offerings, and you shall eat there, and you shall rejoice before the Lord, your God.

You shall write upon the stones all the words of this Torah, very clearly.

Rashi, ad loc.

באר היטב, בש"ע"ס לישון (טוטה ל"ב)

THE ROCKS

Talmud Bavli, Megillah 9a

And our Rabbis permitted them to be written only in Greek. And it is taught in another baraita that Rabbi Yehuda said: Even when our Rabbis permitted Greek, they permitted it only in a Torah scroll, and not for other books of the Bible, which must be written only in Hebrew.

The Gemara continues: And this was due to the incident of King Ptolemy, as it is taught in a baraita: There was an incident involving King Ptolemy of Egypt, who assembled seventy-two Elders from the Sages of Israel, and put them into seventy-two separate rooms, and did not reveal to them for what purpose he assembled them, so that they would not coordinate their responses. He entered and approached each and every one, and said to each of them: Write for me a translation of the Torah of Moses your teacher. The Holy One, Blessed be He, placed wisdom in the heart of each and every one, and they all agreed to one common understanding. Not only did they all translate the text correctly, they all introduced the same changes into the translated text.

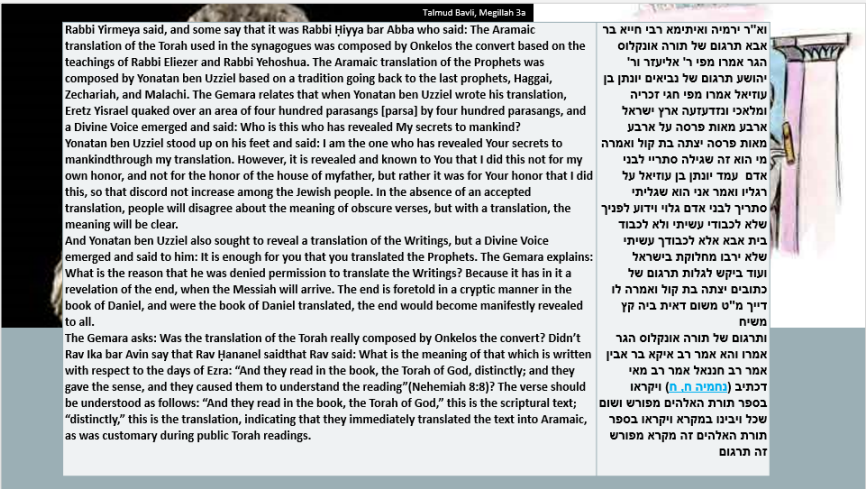
And they wrote for him: God created in the beginning [bereshit], reversing the order of the words in the first phrase in the Torah that could be misinterpreted as: "Bereshit created God" (Genesis 1:1).

Megillas Taanis Basra

Meseches Sofrim 1:7-8

ותמיא אר יהודה אף כשתתיהו רבנותו יוניה לא התירו אלא בכפר תורה ומשום מעשה תלמי המלך דתימיא מעשה בתלמי המלך שכינסו שבעים ושנים וקיים והכינסו בשבעים ושנים בתים ולא גילה להם על מה כינסו ונכנסו אצל כל אחד ואחד ואמר להם כתבו לי תורת משה רבכם נתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד וכתבו לו אלהים בראשית (באשמת א.א.)

אין כותבין לא עברית, ולא ארמית, ולא מדיית, ולא יונית, כתב בכל לשונות, בכל כתבים, לא יקרא בה, עד שתתא כתובה אשויית. מעשה בחמשה עדים שכתבו תלמי המלך את התורה יונית, והיה אותו היום קשה לישראל כינס מעשה בו העגל, שלא הייתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה.

Talmud Bavli, Megillah 2a

Rabbi Yirmeya said, and some say that it was Rabbi Hiyva bar Abba who said: The Aramaic translation of the Torah used in the synagogues was composed by Onkelos the convert based on the teachings of Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua. The Aramaic translation of the Prophets was composed by Yonatan ben Uzziel based on a tradition going back to the last prophets, Haggai, Zechariah, and Malachi. The Gemara relates that when Yonatan ben Uzziel wrote his translation, Eretz Yisrael quaked over an area of four hundred parasangs [parsa] by four hundred parasangs, and a Divine Voice emerged and said: Who is this who has revealed My secrets to mankind? Yonatan ben Uzziel stood up on his feet and said: I am the one who has revealed Your secrets to mankind through my translation. However, it is revealed and known to You that I did this not for my own honor, and not for the honor of the house of my father, but rather it was for Your honor that I did this, so that discord not increase among the Jewish people. In the absence of an accepted translation, people will disagree about the meaning of obscure verses, but with a translation, the meaning will be clear.

And Yonatan ben Uzziel also sought to reveal a translation of the Writings, but a Divine Voice emerged and said to him: It is enough for you that you translated the Prophets. The Gemara explains: What is the reason that he was denied permission to translate the Writings? Because it has in it a revelation of the end, when the Messiah will arrive. The end is foretold in a cryptic manner in the book of Daniel, and were the book of Daniel translated, the end would become manifestly revealed to all.

The Gemara asks: Was the translation of the Torah really composed by Onkelos the convert? Didn't Rav Ika bar Avin say that Rav Hananel said that Rav said: What is the meaning of that which is written with respect to the days of Ezra: "And they read in the book, the Torah of God, distinctly; and they gave the sense, and they caused them to understand the reading" (Nehemiah 8:8)? The verse should be understood as follows: "And they read in the book, the Torah of God," this is the scriptural text; "distinctly," this is the translation, indicating that they immediately translated the text into Aramaic, as was customary during public Torah readings.

ואר ירמיה ואיתמיא רבי חייא בר אבא תרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו מפי ר' אליעזר ור' יהושע תרגום של נביאים ונתן בן עזריאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי ונדדענהו ארץ ישראל ארבע מאות פרסא על ארבע מאות פרסא וצתה בת קול ואמרה מי הוא זה שגילה סתרי לבני אדם ועד ינתן בן עזריאל על רגליו ואמר אני הוא שגליתו סתרי לבני אדם ולבני אדם גלוו לדיוע לפניו שאל לכבדו ושתיאו ולא לכבדו שאל אלא לכבודך עשיתי שאל יבדו מחלוקת בישראל ועוד בושק לללות תרגום של כתובים יצתה בת קול ואמרה לו דייך מ"ט משום דאית ביה קץ משיח

תרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו והא אמר רב איקא בר אבין אמר רב תמאלא אמר רב מאי דתבי (נחמיה ח.ה) ויקראו בספר תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבין במקרא ויקראו בספר תורת האלהים זה מקרא מפורש זה תרגום

THE UNIQUENESS OF ARAMAIC

From the time of Ezra, it was customary that a translator would translate to the people the [passages] read by the reader from the Torah, so that they would understand the subject matter.

The reader should read one verse alone and remain silent while the translator translates it. Afterwards, he should read a second verse. The reader is not permitted to read to the translator more than one verse [at a time].

מימות עזרא נהגו שיהא שם תורגמן מתרגם לעם מה שהקורא קורא בתורה כדי שיבינו ענין הדברים והקורא קורא פסוק אחד בלבד ושותק עד שיתרגם אותו התורגמן וחוזר וקורא פסוק שני ואין הקורא רשאי לקרות למתורגמן יותר מפסוק אחד:

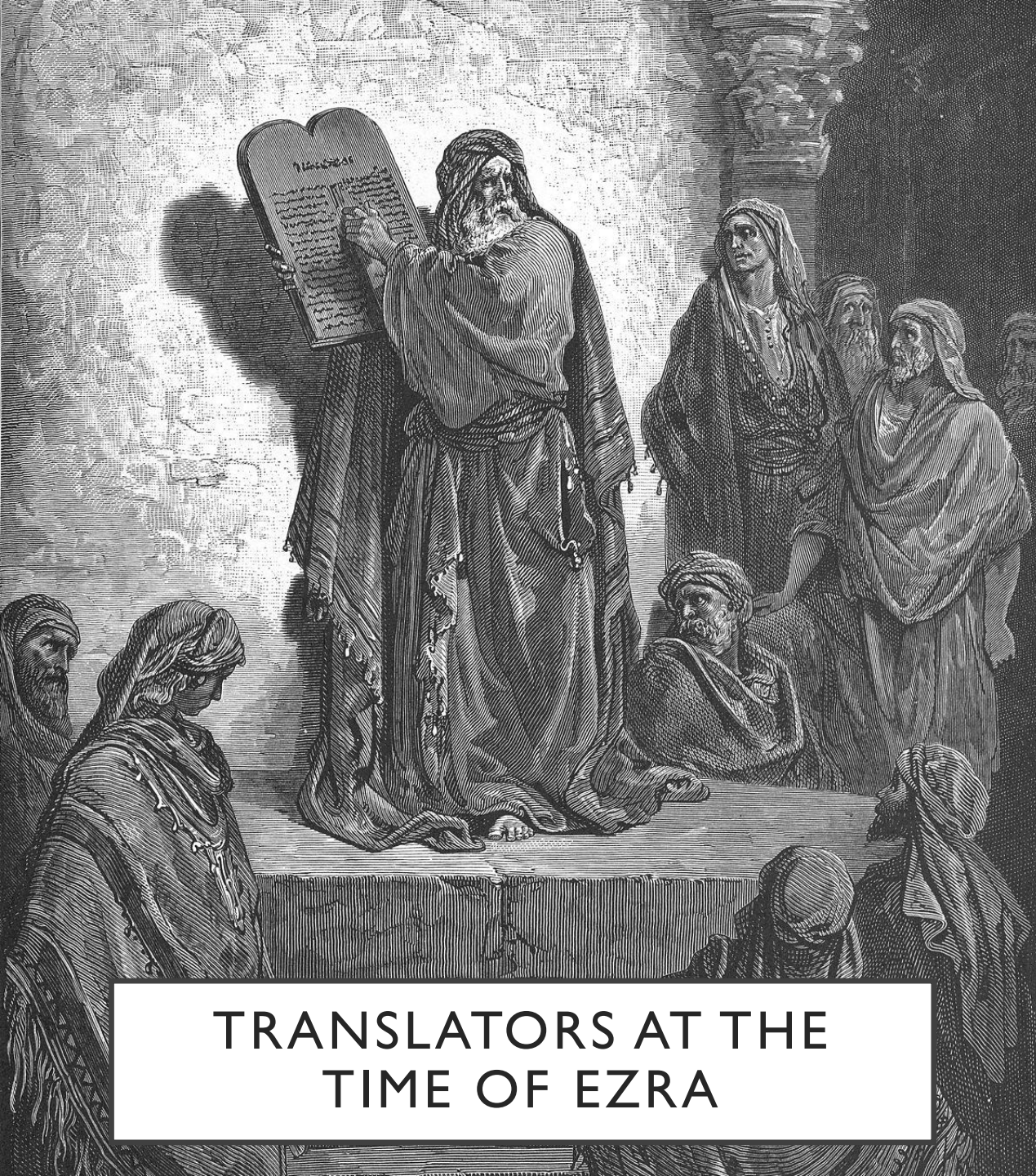
Tur, OC 145

בימי חכמי התלמוד היו רגילין לתרגם כדי שיבינו העם כי לשונם היה ארמי ואין הקורא רשאי לקרות לתורגמן יותר מפסוק א' אלא קורא לו פסוק אחד ומתרגמו וחוזר וקורא לו פסוק ב' ואין המתרגם רשאי לתרגם עד שיכלה הפסוק מפי הקורא ואין הקורא רשאי להגביה קולו יותר מן המתרגם ולא המתרגם יותר מהקורא ולא הקורא רשאי לקרות פסוק אחד עד שיכלה התרגום מפי המתרגם והקורא אינו רשאי לסייע למתרגם שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה קטן מתרגם ע"י גדול אבל אינו כבוד לגדול שיתרגם ע"י קטן

כתב רב נטרונאי אלו שאין מתרגמין ואומרים אין אנו צריכים תרגום דרבנן אלא בלשון שלנו בלשון שהציבור מבינין אין יוצאים י"ח אלא חייבים לתרגם אבל אם אינן מתרגמין להכעיס בני עבירה הם ואם מפני שאינן יודעין לתרגמו ילמדו ויתרגמו ואם יש מקום שרוצים לפרש להם יעמוד אחר חוץ מן המתרגם ויפרש להם כרצונם

אבל התוספות כתבו על הא דתניא ר' חלפתא בן שאול אומר ל"ש אלא במקום שאין תורגמן אבל במקום שיש תורגמן פוסק משמע שגם בימי חכמי התלמוד היו מקומות שלא היו מתרגמין מכאן סעד למנהג שלנו שאין אנו רגילין לתרגם ואמרין נמי בירוש' ממה דאנן חמי רבנן תפקי לתעניתא וקראו ולא מתרגמין הדא אמרה שאין התרגום מעכב ונראה שהם היו רגילין לפרש להמון העם שהיו מדברים ארמית אבל לדידן מה תועלת בתרגום כיון שאין אנו מבינין אותו ואין לומר נלמוד מהם לפרש לעם בלשון שיבינו די"ל תרגום שאני שנתקן ברוח הקדש:

TRANSLATORS AT THE TIME OF EZRA

TRANSLATION TODAY

Igros Moshe, OC IV:40:21

כ"א אם מותר לדרוש בשבת באמצע הקריאה ובדבר רב אחד שנוהג לדרוש בשבת באמצע הקריאה אחר כל שני קרואים, הנה לאו שפיר עביד וצריך למחות בידו דאף אם היה מפרש רק פירוש הפסוקים כהא דמתרגם בזמן הגמ' הרי איכא כמה דינין כדאיתא בגמ', ומשמע דאסור לתרגם רק בתרגום אונקלוס ואולי כדומה בתרגום אחר דמן התנאים שהוא תורת אמת, וראיה גדולה לזה דהא בש"ע /או"ח/ סימן קמ"ה סעי' ג' כתב האידנא לא נהגו לתרגם משום דמה תועלת בתרגום כיון שאין מבינים אותו, והא היה לן לתרגם בעצמנו כל רב לעדתו, ואף אם לא נסמוך על תרגום עצמנו, נקח איזה פירוש מרבותינו כפרש"י ופירש רמב"ן ופי' ר' בחיי וכדומה שג"כ הם פירושים אמתיים, אלא חזינן דכיון שמצינו חולקים בהרבה דברים בין המפרשים אינו יכול להיות זה במקום תרגום בשעת הקריאה, אף שפרש"י חשוב כמו תרגום לענין שנים מקרא ואחד תרגום כדאיתא /שו"ע או"ח/ בסימן רפ"ה סעי' ב' מ"מ לענין התרגום בשעת הקריאה אינו כתרגום, ומוכרחין לומר דבשעת הקריאה בצבור שתיקנו כעין קבלת התורה שצריך אחד לעמוד אצלו שיהיה כעין סרסור דכשם שניתנה תורה ע"י סרסור כך אנו צריכין לנהוג בה ע"י סרסור כדאיתא בסימן קמ"א סעי' ד' צריך שיהיה תרגום ופירוש שהכל מודים שלא שייך שום חולקין כתרגום אונקלוס ויב"ע = ויונתן בן עוזיאל = שהוא מהל"מ = מהלכה למשה מסיני = וע"פ התנאים ולכן כיון שתרגום לא מבינין אותו ליכא תועלת לא נהגו לתרגם והויא זה חיוב שליכא מציאות לנו לקיים

DANGERS OF TRANSLATION

בז ולרבץ. וכשמעו עתה כי לאי מחכמי ספרד הוא רבינו בחיי הדיין ברי יוסף ז"ל חבור בתורת חו"ה יסודתו על ענין היחוד, כלתה נפשו לראותו. ובהגיע לידו צוהני לתרגם לו עניניו בלי עברית. וכאשר שמע את דבריו ואת שיחו, לא רפתה רוחו עד אשר צוה להעתיקו, ואותי צוה לתרגם לו ממנו השער הראשון שהוא שער היחוד. ואע"פ שיקרה בעיני מצותו, ראיתי שהכניסני בענין שלא היה רצוני להכנס בו, ובכל עת הייתי נשמר ממנו. וכמה פעמים פייסו אותי קצת הנדיבים אוהבינו מחכמי המקומות האלה להעתיק להם קצת מחבורי הגאונים אשר בלי ערב אל לשון הקודש ולא נתפייסתי להם, מפני כמה פנים שצריך האדם להזהר בהם בענין הזה. ואני מספר מקצתם ואומר, כי כל אשר ראיתי מן הספרים אשר העתיקו מן לי הערב אל לשון העברית לא נמלט מהם אחד שלא השחיתו הודו המעתיקים, ושנו את עניניו והפסידו את טעמיו. וההפסד הזה הוא מג' פנים. הא' מפני שיש מהם שאינם בקיאים וצחים בלשון

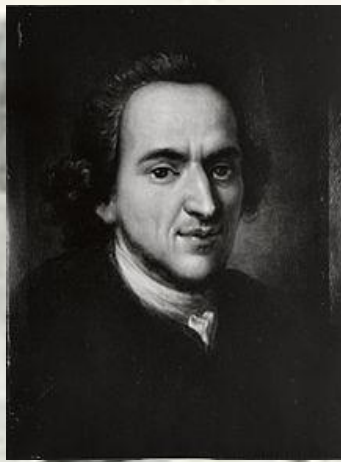
【お願い】
おそ
イルカにかまれる恐れがありますので、
プールの内側へは、^{うちがわ}手を差し出さないで
ください。
【Warning!】
Because there is danger that it is involved in a
dolphin. Please do not grow a hand in a fence.

PRACTICAL

במשעול הזה, ויותר בזולתו וימלט נפשו מלשונות בני אדם ומעלילותם. והגדתי כל זה להודיע לכל בני העולם בהערת השער הזה, כי לא מלבי, ולא ברצוני נכנסתי בענין זה, וכי לא נסתר מנגד עיני כל אשר זכרתי, אבל מפני שאני חייב לבטל רצוני מפני רצון המצוה אותי, ולמחול כבודי מפני כבודו, שמעתי למצותו ואצתי לעשות כחפצו ותאותו, ואשים נפשי בכפי, ולא שמתי יד לפי, והצבתי עצמי כמטרה לחצי המורים, וגוי נתתי למכים, ונזהרתי כפי יכולתי מהטות דברי המחבר מורכיהם, וכל אשר מצאה ידי להעתיק מלה במלה אף על פי שלא היה הלשון נאה כחפצי עשיתי כן, ואשר לא יכולתי להעתיק על הדרך הזה הייתי משתכל ומתבונן עד שאבינהו, ואח"כ העתקתי כפי יכולתי. ומה שהיה מסתפק לי הייתי מעיין עליו בספרי החכמה ההיא אשר הביא הענין ההוא ממנה, ולאחר שהייתי מבין אותו הבנה ברורה הייתי מעתיק. וראיתי כי המחבר הזה ז"ל הגי' דבר אי' שהיה צריך להקדימו בתחלת ספרו או לבאר

R. YEHUDA IBN TIBON

II. AGEI

Paul Mendes-Flohr & Yehuda Reinharz ed., *The Jew in the Modern World — A Documentary History*, (Oxford University Press, 1995), p. 161

...the worship service shall be conducted on Sabbath and holy days....Specifically, there shall be introduced at such services a German sermon, and choral singing to the accompaniment of a organ....it shall apply to all those religious customs...which are sanctified by the church.

REFORM
MOVEMENT

The same is true regarding public prayer in a language other than the holy tongue; this is impossible in any form. Granted that we learn (Sotah 7:1), "These may be said in any tongue," and the list includes prayer, saying that one may fulfill his amidah in any language, but that only refers to doing so occasionally. To do this regularly, and to appoint a chazan in public to pray perpetually in the language of the nations – if one could do this then the Great Assembly would not have enacted prayer in the holy tongue, polished and clear. In their days, half the nation already spoke Ashdodit; see Rambam Mishneh Torah, Hilchot Tefillah 1:4. [If this were possible, then] it would have been better for them to have created the amidah in Aramaic, the language with which everyone was accustomed. In Ezra it says, "They read the scroll of the Torah of Gd, explicitly," and the sages explained that this was translation, which teaches that the nation of that time did not understand the holy tongue and required a translator to explain the Torah. If so, why did they not enact prayer in translation? It must be that the sages knew what they were enacting, and it is not possible to contend that one may pray in any language...

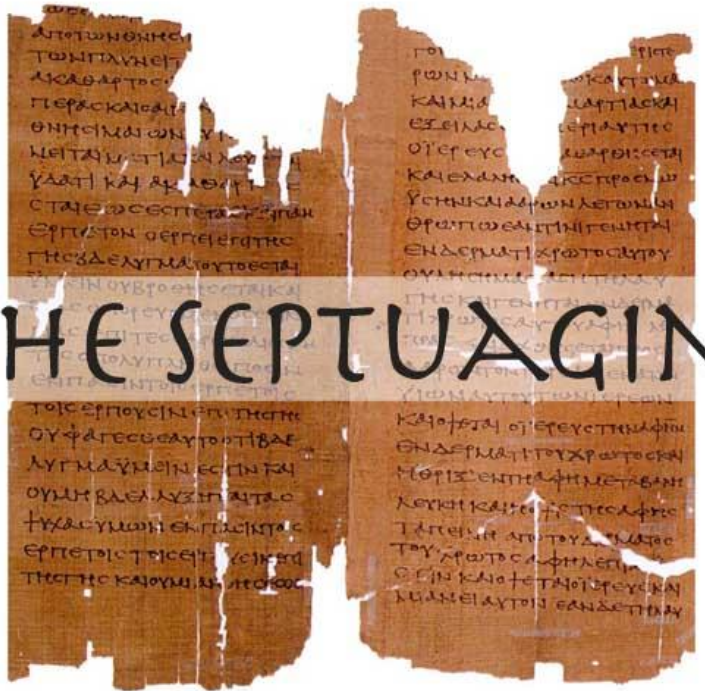
As far as concern that the rank and file will not understand what they say in Hebrew, it would be easier to enact that each person learn the meaning of the prayers, and pray in Hebrew, than to enact prayer in a foreign tongue. They do not practice thus before mortal kings; one who speaks with the king must do so in the king's tongue, as is recorded regarding Achashverosh, "speaking the language of his nation," and it is not protocol to speak one's own tongue even if the king understands it. Ramban wrote that "the holy tongue" is the language with which Gd speaks to His prophets, and the sages said that the universe was created with this holy tongue... and this is Gd's tongue, with which He gave His torah, and one cannot speak before Him in our tongues, with which we are accustomed, but only in His language, set aside for His holy words. It appears that this is why the Great Assembly enacted the text of prayer and blessings in the holy tongue, and one who would do differently has the lower hand, and one who holds on to the words of the sages and our ancestral custom has the upper hand, and will be blessed...

Therefore, regarding your announcement in your holy synagogue against praying from their translated siddurim, and in support of praying only in the holy tongue and using the ancient texts printed before this, and against playing the organ in the synagogue – and especially on Shabbat: You have acted according to Torah, and your hands should be strengthened. May Gd be thus with you...

וכיוצא בו להתפלל בציבור בלשון שאינו לשון הקודש זה א"א בשום אופן ואם אמת הדבר אלו נאמרין בכל לשון ובכללם תפלה שאדם יוצא י"ח בכל לשון ואפי' יחיד מ"מ היינו באקראי אבל להתמיד ולהעמיד ש"ץ ברבים להתפלל בלשון העמים תמיד א"כ לא היו אנשי כה"ג מתקנים התפלה בלשון הקודש צח וברור ובימיהם כבר היו חצים מדבר אשדודית ע' רמב"ם הל' תפלה א:ד ויותר טוב היה להם לתקנם בלשון כשדים שהי' הלשון המורגל אז ובעזרא כתיב ויקראו בספר תורת אלדים מפורש ושום שכל ואחז"ל בפ"ק דמגילה זה תרגום ש"מ שלא היה העם מבינים בלשון הקודש וצריכי' להעמיד מתורגמן לתרגם להם התורה וא"כ מ"ט לא תקנו התפלה בתרגום אע"כ הן תקנו וידעו מה שתיקנו כי א"א לומר שהתפלה בכל לשון ובכל אופן שתזדמן תמלא חסרון העבוד' של בהמ"ק... ואי משום שלא יבינו

ההדיוטות מה הם אומרי' בלשון הקדש יעו"י שער אפרים סי' י"ג ותשובת דבר שמואל סי' שכ"א עי"ש א"כ נוח יותר לתקן שכל א' ילמד פי' התפלה ולהתפלל בלה"ק ממה שיתקנו להתפלל בלע"ז ולפני מלך בשר ודם אינו עושי' כך כי המדבר עמו צריך לדבר בלשון המלך כדכתי' באחשורוש ומדבר כלשון עמו ואין מדרך ארץ שידבר בלשון עצמו ואעפ"י שהמלך מבין, והרמב"ן ר"פ כי תשא כ' שלשון הקדש הוא הלשון שהקדוש ברוך הוא מדבר בו עם נביאי יע"ש וחז"ל אמרו בלשון הקדש נברא העולם... א"כ זהו לשונו של הקב"ה אשר בו נתן לנו תורתו ולא יתכן לדבר לפניו בלשונינו המורגל בפיו כ"א בלשונו המיוחד לדברי קדשו, וזה נראה דעת אנשי כנה"ג שתיקנו נוסח התפלה והברכות בלה"ק וכל המשנה ידו על התחתונה וכל המחזיק דברי חז"ל ומנהג אבותינו ידו על העליונה ויתברך מאלקי קדם מעונה. ע"כ במה שהכרזתם בבהכ"נ הקדושה שלכם שאסור להתפלל בסידורי לע"ז שלהן כ"א בלה"ק ובנוסחאות ישנות הנדפסים מקדמת דנא שלא לנגן בכלי שיר ארגל בבהכ"נ ובפרט ביום ש"ק כתורה עשיתם ותחזקנה ידיכם יהי כן ד' עמכם

3rd century BCE

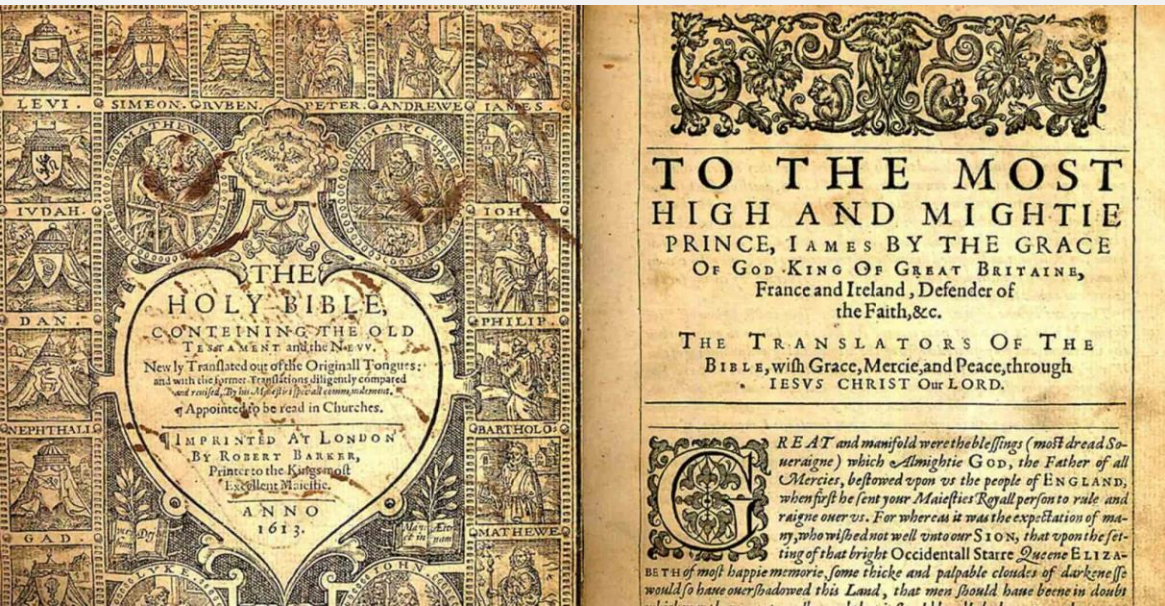

THE SEPTUAGINT

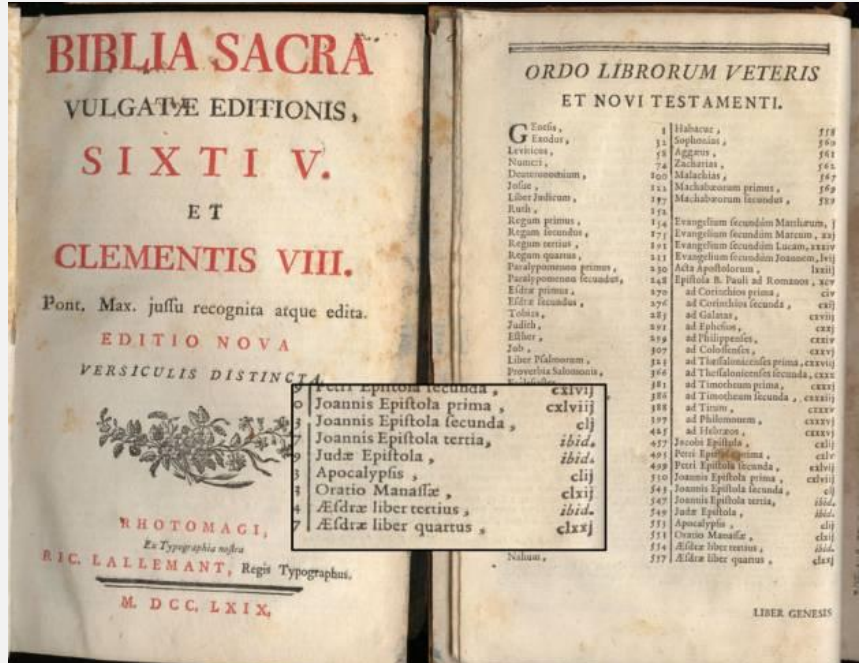

Early Christian Adoption

King James Bible – 16th Century

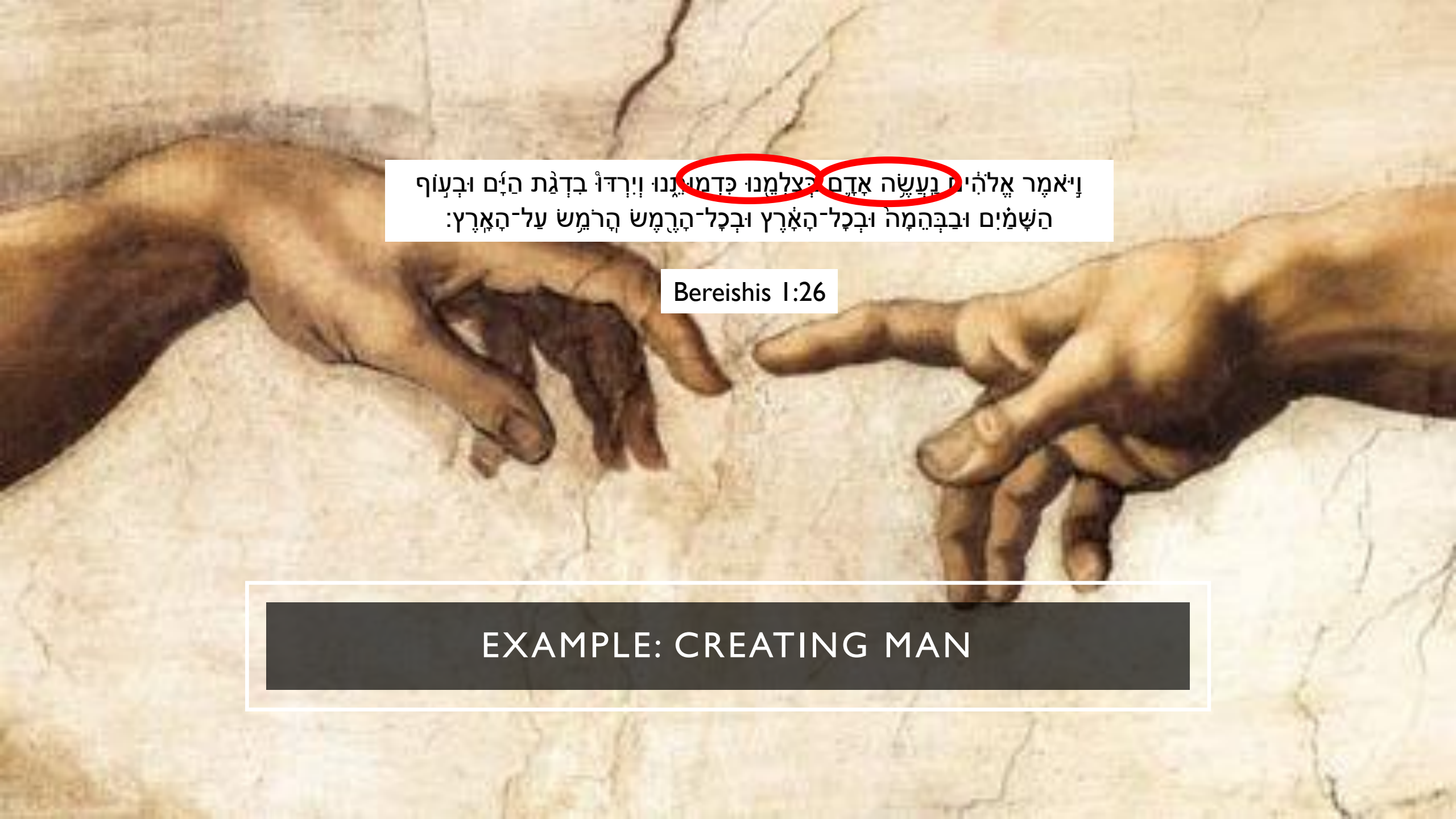
Vulgate St. Jerome – 4th Century

III. KABBALISTIC ISSUES

EXAMPLE OF LOST IN TRANSLATION

A close-up detail of the central portion of Michelangelo's famous fresco, 'The Creation of Adam'. It shows the two hands reaching toward each other: the hand of God on the right, extended from a reclining position, and the hand of Adam on the left, reaching out from a similar reclining position. The fingertips are just inches apart, creating a sense of tension and divine spark. The background is the cracked and aged stone of the original wall.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמֵינוּ וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-הַרֹמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ:

Bereishis 1:26

EXAMPLE: CREATING MAN

[Back to Results](#) | [Next »](#)

[Help on Dictionary Entry](#) | [Print](#) | [Save](#) | [Email](#) | [Cite](#)

image, n.

View as: [Outline](#) | [Full entry](#)

Text size: [A](#) [A](#)

Quotations: [Show all](#) | [Hide all](#) | Keywords: [On](#) | [Off](#)

Pronunciation: Brit. [▶](#) /'ɪmɪdʒ/, U.S. [▶](#) /'ɪmɪdʒ/

Forms: ME *emage*, ME *hymage*, ME *ymag*, ME *ymge* (perhaps transmission error), ME-15 ... [\(Show More\)](#)

Frequency (in current use): ●●●●●●●●●●

Origin: A borrowing from French. **Etymons:** French *himage*, *image*.

Etymology: < Anglo-Norman and Old French *himage* (also *imagene*, *imagine*, *ymagene*, *ymagine* ... [\(Show More\)](#))

1. An artificial imitation or representation of something, esp. of a person or the bust of a person.
 - a. Such an imitation in solid form; a statue, effigy, sculptured figure. Often: a figure of a saint or divinity as an object of religious veneration.

[Thesaurus »](#)
[Categories »](#)

c1225 (▶ ?c1200) *St. Katherine* (1973) l. 1465 (MED) Ichulle leten makien þe of gold an ymage, as cwen icrunet.

c1300 *St. Laurence* (Laud) l. 16 in C. Horstmann *Early S.-Eng. Legendary* (1887) 340 (MED) Huy..scheweden heom heore false hymages and beden heom a-loute þar-to.

a1400 (▶ a1325) *Cursor Mundi* (Vesp.) l. 2298 For freind ded þat þam was dere did make ymage o metal sere.

a1425 (▶ c1395) *Bible* (Wycliffite, L.V.) (Royal) (1850) Exod. xx. 4 Thou schalt not make to thee a grauun ymage..thou schalt not herie tho, nether thou schalt worshipe.

?a1425 (▶ c1400) *Mandeville's Trav.* (Titus C.xvi) (1919) 109 An ymage þat hath .iiij. hedes.

c1429 *Mirour Mans Saluacioune* (1986) l. 1330 With the ymage of godde Hamoune þerin wroght craftily.

c1480 (▶ a1400) *St. Agnes* 387 in W. M. Metcalfe *Legends Saints Sc. Dial.* (1896) II. 357 Pan vent he to þe ymag in hy, & mad hire prayere

This entry has been updated (OED Third Edition, September 2009).

[Entry history](#)
[Entry profile](#)

Previous version:
[OED2 \(1989\)](#)

In this entry:

heat image
image acquisition
image advertising
image analysis
image apprehension
image association
image-bearer
image-bearing
image brilliance
image-build
image-builder
image-building
image capture
image cluster
image-complex

[Categories](#) [Historical Thesaurus](#)
[Timelines](#)

My entries (1) ▼

My searches (1) ▼

Jump to:

Entry ▼	Date ▼
ilmenite, n.	1827
ilmenorutile, n.	1881
ilmoran, n.	1885
ilocano, n.	1840
ilsample, n.	1588
ilsemannite, n.	1871
ilvaite, n.	1816
im-, prefix1	
im-, prefix2	
image, n.	c1225
image, v.	c1390
imageable, adj.	1654
image-breaker, n.	1565
image-breaking, n.	1674
image-breaking, adj.	1630
imaged, adj.	1493
imageless, adj.	1654
imagely, adj.	1573
image-maker, n.	1500-1
image-making, n.	?1547

שַׁעַר א

פֶּרֶק א

כתוב (בראשית א, כו) "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ בְּצֶלֶם
אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ", וכן כתוב (שם ט, ו) "כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת
הָאָדָם".

הנה עסק פנימיות ענין הצלם, הוא מדברים העוקרים בחומו
של עולם, והוא כולל רוב סתרי פנימיות הוהר. (י) אָמַנְם, כאן
גורר בעלת 'צלם', בררר הפשטנים הראשונים ולי על פסוק
"נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצֶלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵינוּ" (שם א, כו)

והוא, כי מלת 'צלם' ו'דמות' כאן, אינו במשקעו, כי כתוב
בפירוש (ישעי' מ, יח) "וְכֵן דְמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ", אלא פרושו, דמיון
מה באיזה דבר, כמו "דמיתי לקאת מדבר" (תהילים קב, ז) כי לא
נעשו לו בנפשו ותרשום, ולא גשתנה צורתו לצורת הקאת, רק
שנרמה את, במקרה פעלתיו שהיה גע ונר, כמו הקאת מדבר, שהוא
צפור בררר ומעופי מוקום לקיום, כך הוא לפי הפשטנים
הראשונים ולי.

וכן על דרך זה הוא ענין מלת 'צלם', כי הנה דומים במשקעם
בצר מה -:

Ksav VeHakabalah

נעשה אדם. נמלך בפמליא שלו (רש"י), אמנם במכ"ח דרשב"י (ד' ט"ו א') אמר חזרנא על כל התורה כולה ולא מצינו שנתיעץ הקדוש ב"ה עם המלאכים וגו' אבל כהדין מלכא דהוי שליטא על כולא אי בעי לאחזאה גרמיה דכולהו כלילן ביה והוא כלא עביד גרמיה אמר בלישן דסגיאין כך קודשא בריך הוא לאחזאה דכל עלמא דידי' כלילה כולי' בידי' אמר לישן דסגיאין לאחזאה דהוא כולא, וכ"כ ראב"ע בשם גאון מלת נעשה בא בלשון רבים שכן הוא מנהג המלכים לדבר.

Septuagint

26 καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν, καὶ ἄρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἔρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

26 And God said, Let us make man according to our image and likeness, and let them have dominion over the fish of the sea, and over the flying creatures of heaven, and over the cattle and all the earth, and over all the reptiles that creep on the earth.

Old Testament

<http://bible.oremus.org/?passage=Genesis+1>

26 Then God said, 'Let us make humankind* in our image, according to our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the birds of the air, and over the cattle, and over all the wild animals of the earth,* and over every creeping thing that creeps upon the earth.'

נַעֲשֵׂה אָדָם

Rashi, ad loc.

נעשה אדם ענותנותו של הקב"ה למדנו מפאן, לפי שאדם הוא בדמות המלאכים ויתקנאו בו, לפיכך נמלך בהם, וכשהוא דן את המלאכים הוא נמלך בפמליא שלו, שכן מצינו באחאב, שאמר לו מיכה ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו (**מלכים א כ"ב**), וכי יש ימין ושמאל לפניו? אלא אלו מימינים לזכות ואלו משמאלים לחובה וכן בגזרת עירין פתגמא ובמאמר קדישין שאלתא (**דניאל ד'**), אף פאן בפמליא שלו נטל רשות, אמר להם יש בעליונים קדמותי; אם אין קדמותי בתחתונים הרי יש קנאה במעשה בראשית:

נעשה אדם אע"פ שלא סיעוהו ביצירתו, ויש מקום למינים לרדות, לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן; ואם כתב אעשה אדם, לא למדנו שיהא מדבר עם בית דינו, אלא עם עצמו, ותשובת המינים כתב בצדו ויברא את-האדם, ולא כתב ויבראו:

Ramban, ad loc

ויאמר אלהים נעשה אדם נתייחד בעשיית האדם מאמר בעבור גודל מעלתו כי אין טבעו כטבע החיה והבהמה אשר ברא במאמר הקודם לו והפשט הנכון במלת "נעשה" הוא מפני שכבר הראית לדעת (לעיל פסוק א) כי האלהים ברא יש מאין ביום הראשון לבדו ואחר כך מן היסודות ההם הנבראים יצר ועשה וכאשר נתן במים כח השרוץ לשרוץ נפש חיה והיה המאמר בהם "ישרצו המים" (פסוק כ) והיה המאמר בבהמה "תוצא הארץ" (פסוק כד) אמר באדם "נעשה" כלומר אני והארץ הנזכרת נעשה אדם שתוציא הארץ הגוף מיסודיה כאשר עשתה בבהמה ובחיה כדכתיב (להלן ב ז) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויתן הוא יתברך הרוח מפי עליון כדכתיב (שם) ויפח באפיו נשמת חיים ואמר "בצלמנו כדמותנו" כי ידמה לשניהם במתכונת גופו לארץ אשר לוקח ממנה וידמה ברוח לעליונים שאינה גוף ולא תמות ואמר בכתוב השני בצלם אלהים ברא אתו (פסוק כז) לספר הפלא אשר נפלא בו משאר הנבראים וזה פשט המקרא הזה מצאתיו לרבי יוסף הקמחי

נַעֲשֶׂה אָדָם

עשרה פרקים להרמח"ל י"א'
נשמות - עבודתו של מקום לנשמות, ה' שמות הם: נ. ר. נ. ח. י. מה'
פרצופין. ח"י מאצילות. נשמה, מבריאה. רוח, מיצירה. נפש, מעשיה.
נמצא כוחו של אדם, ממלכותו של עשיה, עד כתר של אצילות. זה
שנאמר, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים.

JUDAISM TRANSLATED

Timely Torah

Rabbi Ya'akov Trump

December 31st 2017

יג טבת תשע"ח